

Structurile arheologice descoperite pe suprafața străzii Pictor N. Tonitza

(tronson str. Franceză – str. I. C. Filitti)

Virgil Apostol

Structurile arhitectural-arheologice identificate în cea mai mare parte în urma săpăturilor de degajare ale șanțurilor în care au fost amplasate în trecut rețelele edilitare sunt fragmentare și dispartate, iar posibilitatea de conturare a țesutului istoric este drastic redusă. Mai mult, tronsonul străzii Tonitza, între strada Filitti și Splaiul Unirii, precum și strada Filitti în întregime – elemente importante ale țesutului istoric, nu au beneficiat practic de nici o investigație, fie ea chiar similară celei de pe tronsonul din strada Tonitza prezentată aici.

Investigațiile arheologice de pe strada Tonitza se rezumă la trei sondaje arheologice realizate pe traseul conductei de canalizare – paralel cu frontului sudic al străzii și, în zona intersecției străzii Tonitza cu strada Filitti, la un alt sondaj arheologic, deasemenea redus ca suprafață.

În cele trei sondaje a fost identificat pavajul din lemn al vechii ulițe Brâncoveanu care ducea de la Biserica Sf. Dumitru la Biserica Sf. Spiridon, în intersecția de unde pornea Podul Mogoșoaiei spre nord.

În zona intersecției străzii Tonitza cu strada Filitti au fost descoperite ruinele unei construcții din frontul nordic al străzii Brâncovranu. Aceasta este înregistrată în Planul Borroczyń în zona de unde se desprindea spre nord o uliță de legătură cu Biserica Măgureanu.

Podurile de lemn

Vestigiile descoperite descriu atât configurația cunoscută a alcătuirii unei astfel de structuri, cât și rezolvări particulare, necunoscute până în prezent în urma cercetărilor din ultimii ani.

Dulapi („blăni”) groși de cca. 5 cm și cu lățimi cuprinse între 10 și 40 cm sunt montați pe longrine („urși”) cu secțiunea de 20-30x15-20 cm. „Urșii” sunt fixați pe sol în poziție orizontală cu ajutorul unor bucăți de lemn (traverse – „călcâie”) cu secțiune similară longrinelor.

Urmele conservate descriu trei etape de refacere ale podului. O reparație a podului de lemn presupunea suprapunerea directă a podului avariata, fără a fi demontat. Astfel nivelul de călcare al uliței, în urma celor trei refaceri s-a ridicat cu cca. 0,70 m. Alături de aceste trei etape

complet reprezentate din punct de vedere structural, în sondajul realizat în zona *podului 2* au fost identificate urmele unui alt patrulea nivel de podire anterior.

În zona intersecției cu strada Franceză a fost descoperită o amenajare, a cărei configurație sugerează funcțiunea unei rigole, realizată tot din lemn. Două grinzi de lemn cu secțiune de 11,5x17 cm au fost așezate pe cant la distanță de 58 cm una față de alta. Fixarea lor a fost făcută cu ajutorul unor pari bătuți în pământ înspre interiorul rigolei. Marginile rigolei se pare că au fost așezate pe o podire din dulapi cu secțiune similară celor folosiți la finisarea podului propriu-zis. Lungimea acestor elemente depășea dimensiunea rigolei cu 30 cm de-o parte și de alta a rigolei. La sud față de această amenajare (rigolă) s-au conservat trei dulapi ai unei podiri. Modul în care sunt așezați – lângă marginea rigolei, mai jos decât nivelul superior al marginii rigolei; direcția diferită de perpendiculara pe linia rigolei – poate sugera faptul că rigola nu era destinată să preia apele pluviale de pe suprafața podului. Aceasta putea fi amplasată la marginea uliței și putea avea ca scop dirijarea apelor pluviale din zona mai înaltă a Uliței Islicarilor, pe Ulița Brâncoveanu, în jos spre Dâmbovița.

Casa 1

Structurile de zidărie descoperite aparțin unor momente distincte de edificare. Prima, reprezentată de traseele a două ziduri perpendiculare (Z4, Z5) conturează fragmentar urmele unei încăperi. În interiorul acesteia a fost descoperit pavajul din cărămidă și urmele unei amenajări, probabil fundațiile unei sobe (*amenajare 1*). Zidurile sunt realizate din cărămidă (27x13,5x3,5 cm) legată cu mortar. În masa zidului Z5 a fost descoperită amprenta (16,5x7x25 cm) unei element din lemn care este posibil să reprezinte pragul unei încăperi cu acces direct din stradă.

Desenul pavajului este compus din șiruri echidistante obținute prin așezarea cărămizilor (24,5x12,5x3cm) cu latura lungă de-a lungul acestor direcții. Spațiul dintre aceste șiruri de cărămizi, cu o lățime egală cu lungimea unei cărămizi, este ocupat de cărămizi dispuse perpendicular pe aceste șiruri.

Amenajarea 1 este reprezentată de trei ziduri (Z6, Z7, Z8) definind un contur în formă de „L”. Zidurile, adânci de 30 cm, sunt realizate din cărămidă (29x...x4,5 cm) legată cu pământ.

Cea de-a doua etapă constructivă este reprezentată de două ziduri (Z1, Z2-Z3) din cărămidă (13-14,5x27-28x3,5-4 cm) care formează un unghi care depășește cu puțin 90 de grade. Nivelul de funcționarea a acestei construcții – șapă din mortar de var – suprapune zidurile primei structuri în mai multe zone. Urmele notate *pavaj 3* este posibil să reprezinte acest nivel de funcționare așezat peste pavajul din cărămidă al fazei anterioare.